

แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงาน
ของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม

โดย

พลตรี เกียรติสกุล จันทนา
รองผู้อำนวยการตรวจสอบภายในกลาโหม
สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๖

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน
กระทรวงกลาโหม

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พล.ต.เกียรติสกุล จันทนา หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม วัตถุประสงค์การวิจัยนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม และศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยใช้รูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๑๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สังกัดหน่วยงานสำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งมากกว่า ๕ ปีขึ้นไป ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบในสังกัดกระทรวงกลาโหม พบว่า ปัญหาด้านการติดตามผลการตรวจสอบ เป็นปัญหาระดับมากที่สุดในเรื่องการรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ ทั้งนี้ มีผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ การที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านวิศวกรรมศาสตร์ของผู้ตรวจสอบภายใน การที่จะตรวจสอบการดำเนินงาน และเรื่องที่หน่วยรับตรวจไม่สนับสนุนข้อมูลการตรวจ

แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน พบว่าแนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ เป็นแนวทางที่ผู้ตรวจสอบภายในต้องการให้พัฒนาบุคลากรมากที่สุด ซึ่งพบว่าเป็นเรื่องที่ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการติดตามผลการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการติดตามผลการ และรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้วิจัยเสนอแนะเชิงนโยบายในส่วนจัดทำหลักสูตรการตรวจสอบภายในสำหรับผู้ตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหมโดยเน้นการเรียนการสอนในเรื่องการตรวจสอบการดำเนินงาน และงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น

Abstract

Title The research on the guideline for development Performance Audit of the internal audit of The Ministry of Defence.

Field Military

Name Maj.Gen. Kiatsakun Chantana **Course** NDC **Class** 65

The objective of this research is to identify current pain points operational audit flow process and aim to develop the work flow to make Performance auditing more efficient. This research will apply survey research method to collect the data and apply descriptive research to present the result. Researcher has determined the simple random sampling which will use 150 staffs as a sample group for collecting the data by using questionnaire as a tool and analyse by using statistical methods which are Mean and Standard Deviation from the computer program to calculate these figures. The result can be summarized following this.

The main samples are Female which more than 5 years of working experience in internal audit department. According to the result from survey, we can identify that the major issue is the tracking report. Moreover, the other issue on the internal auditor is the limitation on the knowledge in construction engineering area, uncooperating from the department that have been audited.

The development plan of Performance Audit of the internal audit of The Ministry of Defence is to developing the tracking report during the auditing process that timeline and the key information to the supervisor needed to be improved.

The key development plan that auditors require is to focusing on the training program that the topic should cover the key method, the flow process and related topics.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

Abstract

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

คำจำกัดความ

บทที่ ๒ แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดในการพัฒนาการตรวจสอบภายใน

แนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบ

ในสังกัดกระทรวงกลาโหม

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน

บทที่ ๕ สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

	หน้า
บรรณานุกรม	๓๘
ภาคผนวก	๔๐
ผนวก ก ประวัติย่อผู้วิจัย	๔๑
ผนวก ข แบบสอบถาม	๔๒

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่สอดคล้องกับประเด็นความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ทั้งทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุวิสัยทัศน์ความว่า "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล และกำหนดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในการพัฒนากรอบการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยแบ่งมอบความรับผิดชอบให้กระทรวงกลาโหม รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลในการขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐ : ๑-๙) และกำหนดแผนย่อยแนวทางการพัฒนา เป้าหมายและตัวชี้วัด ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ดำเนินการ “ปรับสภาพแวดล้อมพร้อมแก้ไขปัญหา” ให้ลดระดับลงอย่างมีนัยยะสำคัญ และในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จะดำเนินการให้ “ปัญหาเก่าหมดไป ปัญหาใหม่ไม่เกิด” เอื้อต่อการบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นฐานนำไปสู่เป้าหมายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ที่กำหนดว่า “ประเทศชาติพัฒนา ปวงประชาร่วมผลก่อดัน” จนกระทั่งสามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ ที่ว่า “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชน มีความสุข” (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๕ : ๑)

กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานราชการมีหน้าที่ป้องกันประเทศ สร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน และมิตรประเทศ โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นส่วนราชการหนึ่งของกระทรวงกลาโหม ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบาย และยุทธศาสตร์งานราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวง ซึ่งมีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่น ซึ่งมีสำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหมเป็น

หน่วยขึ้นตรง ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในให้แก่ ส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง
กลาโหมและสำนักงานรัฐมนตรี ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ
ของหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหม และเหล่าทัพ ตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ
ในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่ง และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม และสำนักงานตรวจสอบภายในของเหล่าทัพ
ดำเนินการตามพันธกิจในด้านการตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) ซึ่งเป็นเครื่องมือหรือกลไก
ที่สำคัญของฝ่ายบริหารเพื่อเป็นหลักประกันในการสร้างความเชื่อมั่นและให้บริการข้อมูลแก่ฝ่ายบริหาร
เพื่อการปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแล
ให้มีการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม โดยมี
ผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์ เสนอแนะ และให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรม และเป็นอิสระ
ปราศจากการแทรกแซงในการทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ
ภายในหน่วยงาน เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมาย
โดยผลการดำเนินงานจะอยู่ในรูปแบบของรายงานผลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
เป็นการส่งเสริมให้หน่วยงานมีระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน
(Transparency) สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)
และทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ
คือ ผู้บริหารสามารถนำผลผลิตของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
การดำเนินงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน จึงต้องมีมาตรฐาน เป็นอิสระ เชื่อถือได้
และต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการให้ข้อมูลให้คำปรึกษา เพื่อกระตุ้นจูงใจให้ผู้บริหารหน่วยรับตรวจ
นำผลการตรวจสอบไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบภายในมีขอบเขตและประเภทของการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะ
ของการดำเนินงานของแต่ละองค์กรที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
ของการตรวจสอบในแต่ละแผนงาน โครงการ งาน ระบบงาน หรือแต่ละกิจกรรม เพื่อให้มั่นใจว่า
งานตรวจสอบภายในครอบคลุมทุกกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบจุดอ่อน
จุดแข็งของการบริหารงาน ระบบการควบคุมภายใน ความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี
และการเงิน การกำกับดูแลและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การปฏิบัติตามระเบียบคำสั่ง การประเมิน
ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความประหยัดในการจัดการและการบริหารงานของผู้บริหารในองค์กร
และรวบรวมข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำรายงานเสนอแนะฝ่ายบริหาร เพื่อพิจารณาสั่งการแก้ไขปรับปรุงต่อไป
โดยได้แยกประเภทของการตรวจสอบภายในที่ใช้กันโดยทั่วไปเป็น ๖ ประเภท ได้แก่

๑. การตรวจสอบทางการเงิน
๒. การตรวจสอบการดำเนินงาน
๓. การตรวจสอบการบริหาร
๔. การตรวจสอบการปฏิบัติ ตามข้อกำหนด
๕. การตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ
๖. การตรวจสอบพิเศษ (กรมบัญชีกลาง, ๒๕๔๗ : ๗)

โดยการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Auditing) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/งาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยรับตรวจหรือหลักการที่กำหนด ที่เน้นความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และความคุ้มค่า (Economy) ซึ่งเป็นพันธกิจหนึ่งของสำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม ในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ที่มีความสำคัญหรือมีความเสี่ยงสูง หรือเชื่อมโยงกับหลายส่วนราชการ หรือที่ได้รับการมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม และ/หรือ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงกลาโหม

ทั้งนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ COVID-19 เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ทำให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยหรือชะลอตัว ประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรงด้านเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ และอาจส่งผลกระทบต่อภัยคุกคามความมั่นคง เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยคุกคามทางไซเบอร์ ที่อาจอาศัยช่วงเวลานี้เข้ามาสร้างความเสียหายและผลประโยชน์ของไทยได้ การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องเตรียมรับมือกับภัยคุกคามอื่น ๆ ตลอดเวลา ประกอบกับตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่จะพลิกโฉมประเทศไปสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืนและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับปรับปรุง) ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้มีความสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยใช้แนวคิด “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ซึ่งได้ขยายขอบเขตความมั่นคงของชาติให้ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ในทุกองคาพยพ ให้เอื้อต่อการบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน ด้านความมั่นคง บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงาน ด้านความมั่นคงของประเทศ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดแนวทางการพัฒนาดังกล่าวจึงอาจทำให้หน่วยรับตรวจต้องมีแผนงาน/โครงการใหม่ ๆ ซึ่งต้องใช้งบประมาณรายจ่ายสูงขึ้นเพิ่มขึ้น

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของงานวิจัยฉบับนี้ที่มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกลาโหม เนื่องจากการตรวจสอบทางการเงิน การเงิน หรือ การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดไม่เพียงพอที่จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงผลการดำเนินงานว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด และได้ผลคุ้มค่าหรือไม่ การตรวจสอบการดำเนินงานเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถให้คำตอบในเรื่องการใช้จ่ายเงินอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรืองบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ อีกทั้งเพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในกระบวนการหลัก จำนวน ๕ กระบวนการ ซึ่งประกอบไปด้วย

การวางแผนการตรวจสอบ (มาตรฐานที่ ๒๐๑๐) : เพื่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องสามารถประเมินและช่วยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบ หลักเกณฑ์และอาศัยความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้การตรวจสอบภายในจะมีความน่าเชื่อถือและเพิ่มคุณค่า เมื่อผู้ตรวจสอบ

ภายในมีการปฏิบัติงานในเชิงรุก และการประเมินผลของผู้ตรวจสอบภายในได้ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

การวางแผนการปฏิบัติงาน (มาตรฐานที่ ๒๒๐๐) : ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ขอบเขตระยะเวลาและการจัดสรรทรัพยากร โดยแผนการปฏิบัติงานต้องพิจารณาถึงยุทธศาสตร์วัตถุประสงค์และความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

การปฏิบัติงาน (มาตรฐาน ๒๓๐๐) : ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุนิเวศประเพณีผล และจัดเก็บข้อมูลให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

การรายงานผล (มาตรฐานที่ ๒๔๐๐) : ผู้ตรวจสอบภายในต้องรายงานผลการตรวจสอบตามที่ได้รับมอบหมายอย่างทันทั่วทั้งที่ โดยเนื้อหาในรายงานผลการตรวจสอบต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ขอบเขต และผลการตรวจสอบ

การติดตามผล (มาตรฐานที่ ๒๕๐๐) : หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องกำหนดและรักษาระบบการติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้มีการสั่งการให้มีการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้นำเสนอในรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้ยอมรับความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ

โดยกระบวนการหลักทั้ง ๕ กระบวนการที่กล่าวมา จะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ป้องกันการประพฤติมิชอบหรือการทุจริต ลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้ตรวจสอบภายในของกระทรวงกลาโหม และสำนักงานตรวจสอบภายในของเหล่าทัพดำเนินการอยู่แล้ว ตามหลักเกณฑ์กรมบัญชีกลางกำหนด แต่เนื่องจากหน่วยงานของกระทรวงกลาโหมมีพันธกิจที่หลากหลายแตกต่างกัน การตรวจสอบภายในของกระทรวงกลาโหมจึงมีบริบทเฉพาะที่ผู้ตรวจสอบภายในต้องศึกษา วิเคราะห์และประเมิน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในรายงานการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแนวทางการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวจะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และผู้ตรวจสอบภายในของเหล่าทัพมีมาตรฐานการปฏิบัติงานสูงขึ้น สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ และแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในของกระทรวงกลาโหม

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม จำนวน ๑๕๐ คน

๓. ขอบเขตด้านเวลา

เริ่มการศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

๑. ศึกษาตำราเอกสารต่าง ๆ ของกรมบัญชีกลาง และคู่มือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานของกระทรวงกลาโหม

๒. สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในของกระทรวงกลาโหม โดยแบ่งเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในของกระทรวงกลาโหม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในของกระทรวงกลาโหม และเหล่าทัพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างเสรี

๑.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม จำนวน ๑๕๐ คน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการวิจัย มีดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปพร้อมกำหนดเกณฑ์การให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปพร้อมกำหนดเกณฑ์การให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และค่าความถี่

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยใช้รูปแบบการพรรณนา การวิเคราะห์และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสภาพปัญหาในการดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระจกวงกลาไหม
๒. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระจกวงกลาไหม

คำจำกัดความ

การพัฒนา	หมายถึง	การเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์ เป็นที่น่าพอใจ
การตรวจสอบการดำเนินงาน	หมายถึง	การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนงาน งานและโครงการ ขององค์กร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือหลักการ ที่กำหนด การตรวจสอบเน้นถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า โดยต้องมีผลผลิตและผลลัพธ์
ผู้ตรวจสอบภายใน	หมายถึง	ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของหน่วย รับผิดชอบ หรือดำรง ตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน
ผู้ตรวจสอบภายในกระจกวงกลาไหม	หมายถึง	ผู้ตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายในกลาไหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาไหม และผู้ตรวจสอบภายในของ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ
หน่วยรับผิดชอบ	หมายถึง	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาไหม ซึ่งสำนักงานตรวจสอบภายใน กลาไหม และสำนักงานตรวจสอบภายในกองบัญชาการกองทัพไทย สำนักงานตรวจสอบภายในกองทัพบก สำนักงานตรวจสอบภายใน กองทัพเรือ และสำนักงานตรวจสอบภายใน กองทัพอากาศ ดำเนินการ ตรวจสอบภายใน

บทที่ ๒

แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทบวงกว้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำเสนอเรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

๑. แนวความคิดในการพัฒนาการตรวจสอบภายใน
๒. แนวทางการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน
๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๔. กรอบแนวคิดการวิจัย
๕. สรุป

แนวความคิดในการพัฒนาการตรวจสอบภายใน

๑. ความหมายของการพัฒนา

คำว่า การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไป และมีความหมายแตกต่างกันออกไป ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

การพัฒนา โดยความหมายจากรูปศัพท์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ (สนธยา พลศรี. ๒๕๔๗, หน้า ๒)

นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า หมายถึง ความเจริญเติบโต แต่เป็นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามเนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นการเน้นความหมายเชิงปริมาณ คือ การเพิ่มขึ้นหรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่น ๆ (สนธยา พลศรี. ๒๕๔๗, หน้า ๒ - ๓)

ในทางเทคโนโลยี การพัฒนา ได้ให้ความหมายที่แตกต่างออกไปจากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัยด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สนธยา พลศรี. ๒๕๔๗, หน้า ๓)

๒. การตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหารในการประเมินผลการดำเนินงานและระบบการควบคุมภายในขององค์กร ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสามารถนำผลผลิตของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มและความสำเร็จแก่องค์กร

ฉะนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดดังกล่าว ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ได้แก่ ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน จึงควรมีความเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน มีความรู้ในหลักการ และวิธีการตรวจสอบ รวมทั้งต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งจากหลักการสากลและตามที่กำหนดโดยหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องของทางราชการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวสามารถเลือกใช้เทคนิคแนวทางการตรวจสอบที่เหมาะสมกับภารกิจและสภาพแวดล้อมขององค์กร

ความหมายของการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน หมายความว่า กิจกรรมให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น และจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ

ความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจสอบภายใน

งานตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือที่สำคัญของฝ่ายบริหารในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการภายในองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด บทบาทที่สำคัญของงานตรวจสอบภายใน คือ การสนับสนุนส่งเสริมให้การปฏิบัติงานในทุกระดับของหน่วยงานในองค์กรต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าภายใต้การบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล ดังนั้น งานตรวจสอบภายใน จึงมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในองค์กรต่าง ๆ หลายประการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมขององค์กรต่าง ๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล
๒. ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานองค์กรต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๓. ส่งเสริมให้การบริหารทรัพยากรขององค์กรต่าง ๆ เป็นไปอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
๔. เสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรต่าง ๆ

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของ “การพัฒนา” และ “การตรวจสอบภายใน” ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของคำว่า การพัฒนาการตรวจสอบภายใน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการตรวจสอบภายในให้เป็นกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น และจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กำหนด และเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐกำหนด

แนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) เป็นประเภทหนึ่งของการตรวจสอบที่มุ่งเน้นตรวจสอบประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจโดยมีกระบวนการในการปฏิบัติงานตรวจสอบเดียวกันกับการตรวจสอบประเภทอื่น ๆ เช่น การตรวจสอบการเงิน การบัญชี การตรวจสอบตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบการบริหาร การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๒ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติและจัดให้มีการตรวจสอบภายในให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit)

การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) เป็นการตรวจสอบที่เน้นผลของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงของการปฏิบัติงานในระหว่างการทำงาน และ/หรือการดำเนินงานที่แล้วเสร็จว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการ/งาน หรือไม่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าเพียงใด โดยให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ และการใช้ทรัพยากรภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด

ลักษณะของงานตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของงานหรือโครงการในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ โดยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานกับหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่หน่วยรับตรวจกำหนด เพื่อให้ทราบว่า ขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และ/หรือผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) หรือผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ของการดำเนินงาน ตามแผนการปฏิบัติงานโครงการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด เพื่อให้ผู้บริหารได้รับทราบข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งสาเหตุ ปัญหาหรือผลกระทบในกรณีที่หน่วยรับตรวจไม่สามารถดำเนินงานได้ตามแผนการปฏิบัติงานโครงการที่กำหนด

๒. วิธีการตรวจสอบ

การตรวจสอบการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบและวิเคราะห์ขั้นตอนของการดำเนินงานโครงการ โดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์หรือสิ่งที่ควรจะเป็น (Criteria) กับข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ (Condition) เพื่อให้ทราบว่าการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประหยัดและคุ้มค่า (Economy) ภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงการปฏิบัติงาน ในขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามที่ทางราชการกำหนด มีวิธีการตรวจสอบ ดังนี้

๒.๑ หัวข้อที่ใช้ในการตรวจสอบ ประกอบด้วย

๒.๑.๑ หลักเกณฑ์หรือสิ่งที่ควรจะเป็น (Criteria) เช่น ระยะเวลาในการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานโครงการ แผนการจัดซื้อจัดจ้าง หรือแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ เป็นต้น

๒.๑.๒ ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่เป็นอยู่ (Condition) เช่น ผลการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานโครงการ แผนการจัดซื้อจัดจ้าง หรือแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการในห้วงระยะเวลาที่เข้าทำการตรวจสอบ เป็นต้น

๒.๑.๓ สาเหตุ (Cause) คือ เหตุการณ์ที่ทำให้การดำเนินงาน เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยอาจจะแบ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือกระบวนการในการปฏิบัติงาน หรือจากปัจจัยภายนอก เช่น การระบาดของ COVID - 19 เป็นต้น

๒.๑.๔ ปัญหาหรือผลกระทบ (Effects) คือ ผลที่ได้รับจากปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากสาเหตุ เช่น ทำให้กระบวนการดำเนินงานเกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด เป็นต้น

๒.๑.๕ ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ (Recommendation) คือ การเสนอแนะแนวทาง และ/หรือ วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในคราวต่อไป

๒.๒ การเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ โดยการนำข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์ (Criteria) ของการดำเนินงาน เช่น ระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนการจัดซื้อจัดจ้าง, แผนการปฏิบัติงานโครงการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนดไว้ เปรียบเทียบกับข้อเท็จจริง (Condition) เช่น ระยะเวลาการปฏิบัติงานในกระบวนการดำเนินงาน ที่เกิดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีความแตกต่างจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

๒.๓ ในกรณีที่มีข้อแตกต่างกันระหว่างข้อเท็จจริง (Condition) กับหลักเกณฑ์ (Criteria) ควรจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นให้ได้ว่าข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุอะไร และจะเกิดปัญหาหรือผลกระทบ (Effects) อย่างไรบ้าง ที่จะเป็นความเสี่ยงที่สำคัญในการดำเนินงานโครงการ และทำการตรวจสอบรายละเอียดต่าง ๆ เพิ่มเติมให้ครบถ้วน เพื่อที่จะสามารถระบุสาเหตุปัญหาหรือผลกระทบได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน เช่น จากการตรวจสอบและวิเคราะห์ในเบื้องต้นพบว่า ข้อเท็จจริง (Condition) การปฏิบัติงานในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้ากว่าหลักเกณฑ์ (Criteria) แผนการจัดซื้อจัดจ้างที่กำหนด และในส่วนของปัญหาหรือผลกระทบ (Effects) ส่งผลให้ระยะเวลาที่กำหนดในขั้นตอนการลงนามในสัญญาเพื่อผูกพันการใช้จ่ายงบประมาณเกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนการจัดซื้อจัดจ้างหรือแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนด เป็นต้น

๒.๔ การสรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงาน ต้องสามารถระบุสาเหตุ (Cause) ที่เกิดขึ้นว่าเกิดมาจากสาเหตุอะไรที่ทำให้เกิดปัญหาหรือผลกระทบเหล่านั้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และสามารถให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ (Recommendation) รวมถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไขได้ตรงตามสาเหตุ ปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานในงวดตรวจปัจจุบันได้ เนื่องจากหน่วยรับตรวจได้ดำเนินงานจนเสร็จสิ้นขั้นตอนการดำเนินงานไปแล้วนั้น แต่ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เมื่อหน่วยได้มีการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวในคราวต่อไป เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการดำเนินงาน และให้หน่วยมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น สาเหตุเกิดจากการยกเลิกกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และต้องดำเนินการรวมวิธีการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ เนื่องจากไม่มีผู้เข้าเสนอราคาหรือมีผู้เสนอราคารายเดียว และคณะกรรมการพิจารณายกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

ซึ่งผลที่ได้รับจากการตรวจสอบการดำเนินงาน จะเป็นข้อมูลในเชิงบริหารที่สำคัญให้กับหัวหน้าหน่วยรับตรวจ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจ ตามแผนงาน/โครงการ/งาน ที่มีความสำคัญและมีความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด รวมทั้งสาเหตุของปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ตลอดจนการเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการการควบคุมในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานโครงการ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจของหัวหน้าหน่วยรับตรวจ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ (แผนงานหรือแนวทาง) ในการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานโครงการของหน่วยรับตรวจนั้น ๆ สามารถดำเนินงานโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

๓. แนวปฏิบัติการตรวจสอบการดำเนินงาน

ในการตรวจสอบการดำเนินงานผู้ตรวจสอบภายในควรปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบภายใน ที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานเริ่มจากการวางแผนการตรวจสอบ (Audit Plan) ผู้ตรวจสอบภายในควรทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ประเมินผลระบบการควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงตามแผนงาน/โครงการ/งาน เพื่อให้ทราบว่าส่วนราชการมีความเสี่ยงในด้านใดบ้าง (ด้านกลยุทธ์, ด้านการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ, ด้านการบริหารความรู้, ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบ) และระดับสูงหรือต่ำเพียงใดแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำแผนการตรวจสอบ ซึ่งการตรวจสอบการดำเนินงานเป็นด้านหนึ่งในแผนการตรวจสอบภายใน ลำดับต่อไปผู้ตรวจสอบภายในต้องนำข้อมูลจากแผนการตรวจสอบไปจัดทำแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ (Engagement Plan) ในแต่ละเรื่องที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจสอบ และปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการปฏิบัติงานนั้น ตลอดจนรายงานผลการปฏิบัติงานและติดตามผลการตรวจสอบ

ทั้งนี้ การตรวจสอบด้านการดำเนินงาน ประกอบด้วยขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อจากการจัดทำแผนการตรวจสอบ ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งผู้ตรวจสอบจะต้องนำข้อมูลจากแผนการตรวจสอบภายใน รวมทั้งข้อมูลของผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับทรัพยากรที่ต้องใช้ในงานตรวจสอบ และระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ การปฏิบัติงานตรวจสอบ ตามแผนการตรวจสอบ และแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยมีรายละเอียดในการตรวจสอบตามวัตถุประสงค์ ขอบเขต และวิธีการตรวจสอบที่กำหนด การรายงานผลการตรวจสอบ และการติดตามผลการตรวจสอบ ประกอบด้วย

๓.๑ การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ (Engagement Plan) แผนการปฏิบัติงานเป็นแผนที่ผู้ตรวจสอบภายในควรจัดทำไว้ล่วงหน้าว่าจะตรวจสอบ แผนงาน/โครงการ/งานใด ในประเด็นการตรวจสอบใด โดยใช้ข้อมูลจากแผนการตรวจสอบ การประเมินความเสี่ยง นโยบาย ข้อมูลข่าวสารจากผู้บริหาร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมของหน่วยรับตรวจมาใช้ประกอบการพิจารณา ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบ

บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานมีส่วนประกอบของแผนและขั้นตอน การวางแผน ประกอบด้วย ชื่อแผนงาน/โครงการ/งาน ที่จะตรวจสอบ ประเด็นการตรวจสอบ วัตถุประสงค์การตรวจสอบ ขอบเขตการตรวจสอบ แนวทางการตรวจสอบประกอบด้วยเรื่อง หรือประเด็นที่จะตรวจสอบย่อย (ถ้ามี) วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบย่อย (ถ้ามี) เกณฑ์การตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบ และแหล่งที่มาของข้อมูล โดยขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายใน ควรวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ/งาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ กำหนดชื่อแผนงาน/โครงการ/งาน ที่จะตรวจสอบ ต้องสอดคล้องกับ การจัดลำดับ ความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการ/งาน ที่มีลำดับความเสี่ยงสูงสุด และมีหน่วยรับตรวจ ใดเป็นหน่วยรับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการที่ผู้ตรวจสอบภายในได้คัดเลือกมาตรวจสอบ ตามแผนการตรวจสอบภายในที่กำหนด

๓.๑.๒ กำหนดประเด็นการตรวจสอบ เป็นการกำหนดในเรื่องความเสี่ยง ที่มีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของส่วนราชการ ซึ่งอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ของแผนงาน/โครงการ/งาน อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโดยประเด็นการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายใน อาจได้มาจากในขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบหรือจากนโยบายหรือการสั่งการของหัวหน้าส่วนราชการ หรือจากข้อร้องเรียน หรือจากสถานการณ์ใดๆ ที่ได้รับความสนใจจากส่วนราชการหรือสาธารณชน ซึ่งประเด็นการตรวจสอบส่วนใหญ่ที่พบโดยทั่วไป เช่น ผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าที่กำหนด ในแผนงาน/โครงการ/งาน ผลผลิต/ผลงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการ/งาน และผลผลิต/ผลงานไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร หรือวัตถุประสงค์ ของแผนงาน/โครงการ/งาน ซึ่งหากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นยังมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะนำมากำหนด ประเด็นการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในควรทำการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม โดยดำเนินการดังนี้

๓.๑.๒.๑ การรวบรวมข้อมูลผู้ตรวจสอบภายใน ควรรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน/โครงการ/งาน ที่จะตรวจสอบ เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์/สิ่งที่ควรจะเป็น (Criteria) และข้อเท็จจริง/สิ่งที่เป็นอยู่ (Condition) บางส่วนที่เกิดขึ้น เช่น รายละเอียดแผนงาน/งาน/โครงการ ที่จะตรวจสอบโดยรวบรวมได้จากเอกสาร แผนกลยุทธ์ของส่วนราชการ แผนการปฏิบัติราชการ และแผนการดำเนินงาน ข้อมูลที่ควรรวบรวมและการศึกษาข้อมูลประกอบ เช่น

๓.๑.๒.๑(๑) เหตุผลหรือความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลาดำเนินงาน

๓.๑.๒.๑(๒) รายละเอียดงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ให้กับแผนงาน/โครงการ/งาน ตามเอกสารส่งจ่ายงบประมาณ และตามแผนกลยุทธ์

๓.๑.๒.๑(๓) ปัจจัยแวดล้อมทั่วไป เช่น พื้นที่การดำเนินงาน การศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน

๓.๑.๒.๑(๔) ขั้นตอนหรือระบบการดำเนินงาน

๓.๑.๒.๑(๕) ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator) การกำหนดผลผลิตของการดำเนินงาน และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๓.๑.๒.๑(๖) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คู่มือ และ/หรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน

๓.๑.๒.๑(๗) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน และผล
การดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วย

๓.๑.๒.๑(๘) ปัจจัยความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยง
รวมทั้งระบบการควบคุมภายใน รายงานผลการประเมินระบบการควบคุมภายใน และ/หรือรายงานผล
การประเมินความเสี่ยงที่จัดทำโดยหน่วยรับตรวจและ/หรือรายงานการสอบทานของผู้ตรวจสอบภายใน

๓.๑.๒.๑(๙) ผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน
และ/หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ถ้ามี)

๓.๑.๒.๒ วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตรวจสอบภายใน ควรนำข้อมูลที่รวบรวม
ได้มาศึกษาและวิเคราะห์ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่เป็นอยู่ (Condition) ในการดำเนินงานมีความ
แตกต่างกับหลักเกณฑ์หรือสิ่งที่ควรจะเป็น (Criteria) ตามแผนงาน งาน/ โครงการหรือไม่ถ้ามีข้อ
แตกต่าง ต้องวิเคราะห์ว่าข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นดังกล่าวมีผลกระทบต่อความสำเร็จ
หรือปัญหาข้อขัดข้องของแผนงาน งาน/โครงการ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ถ้ามีก็ควร
นำมาพิจารณากำหนดเป็นประเด็นการตรวจสอบ

๓.๑.๒.๓ กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบ เมื่อผู้ตรวจสอบภายใน
ได้ประเด็นการตรวจสอบแล้ว ต่อไปควรกำหนดวัตถุประสงค์ว่าในประเด็นการตรวจสอบดังกล่าว
จะตรวจสอบเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแตกต่างจากผลการดำเนินงานที่กำหนดไว้อย่างไร
ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งสาเหตุและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้วัตถุประสงค์ดังกล่าว
ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการตรวจสอบการดำเนินงานด้วย

๓.๑.๒.๔ กำหนดขอบเขตการตรวจสอบ เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์
การตรวจสอบที่สอดคล้องกับประเด็นการตรวจสอบแล้วขั้นตอนต่อไป ควรกำหนดขอบเขตการตรวจสอบ
ที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การตรวจสอบดังกล่าว โดยขอบเขตการตรวจสอบอาจครอบคลุมถึง
ระบบงาน/ระบบการควบคุมภายในด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เอกสารหลักฐาน รายงานผล
การดำเนินงานตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน พื้นที่หรือสถานที่
ที่ใช้ในการดำเนินงาน ระยะเวลา และทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรให้สอดคล้องกับประเด็นการตรวจสอบ
กำหนดไว้ด้วย ทั้งนี้การกำหนดขอบเขตการตรวจสอบควรคำนึงถึงทรัพยากรที่ใช้ในการตรวจสอบ
เช่น อัตรากำลังความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบภายใน ระยะเวลา งบประมาณ
ที่ใช้ในการตรวจสอบ เป็นต้น

๓.๑.๒.๕ กำหนดแนวทางการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในควร
กำหนดแนวทางการตรวจสอบเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ และสอดคล้องกับ
ขอบเขตการตรวจสอบ รวมทั้งครอบคลุมประเด็นการตรวจสอบด้วย ซึ่งแนวทางการตรวจสอบ
ควรกำหนด ให้ชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอที่จะปฏิบัติตามได้

๓.๑.๒.๖ กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบ ควรกำหนดเป็นมาตรฐาน
ที่สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่พึงเป็นไปได้ มีหลักการที่ดีและสามารถนำไปปฏิบัติได้
รวมทั้งควรมีความยืดหยุ่น การกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบถ้าสามารถปฏิบัติได้ควรกำหนดร่วมกัน
ระหว่างผู้ตรวจสอบภายในกับหน่วยรับตรวจ เช่น

๓.๑.๒.๖(๑) ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators : KPI) และเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานของส่วนราชการ เป็นต้น

๓.๑.๒.๖(๒) การเปรียบเทียบแผนกับผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของแผนงาน/โครงการ/งาน

๓.๑.๒.๖(๓) ผลการตรวจสอบที่ผ่านมาในเรื่องที่มีลักษณะเดียวกัน

๓.๑.๒.๖(๔) มาตรฐานที่ยอมรับได้ของหน่วย ในงานลักษณะเดียวกัน

๓.๑.๒.๖(๕) แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานส่วนกลาง

๓.๑.๒.๖(๖) มาตรฐานที่ดีและเป็นที่ยอมรับทั่วไป

๓.๑.๒.๖(๗) มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้เชี่ยวชาญ

เฉพาะด้าน

๓.๑.๒.๖(๘) การปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

๓.๒ การปฏิบัติงานตรวจสอบเมื่อผู้ตรวจสอบภายในได้กำหนดและจัดทำแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานของแผนงาน/โครงการ/งาน และได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในแล้ว พร้อมจัดประชุมเพื่อพิจารณากลับกรองแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบ ประกอบด้วย เอกสาร การสัมภาษณ์ และภาพถ่าย ที่ผู้ตรวจสอบภายในควรตรวจสอบ และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระหว่างการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมควรมีลักษณะสำคัญดังนี้

๓.๒.๑ ความถูกต้องหรือความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ควรเป็นข้อมูลหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่แสดงเนื้อหาตรงตามที่ต้องการอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น แผนการใช้จ่ายเงิน แผนการปฏิบัติงาน หรือแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ซึ่งควรเป็นเอกสารที่ถูกจัดทำขึ้นมาอย่างถูกต้องตามเนื้อหาที่เกิดขึ้นจริง หรือที่ได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ หรือข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ โดยผู้ตรวจสอบได้มีการประสานกับผู้สัมภาษณ์เพื่อขออนุญาตในการขอข้อมูลประกอบการตรวจสอบ

๓.๒.๒ ความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับประเด็นการตรวจสอบ ควรเป็นข้อมูลหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่มีสาระสำคัญแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล และตรงตามประเด็นการตรวจสอบที่กำหนดไว้ซึ่งจะช่วยสนับสนุนในการสรุปผลการตรวจสอบ

๓.๒.๓ ความเพียงพอของข้อมูลต่อการวิเคราะห์ และสรุปผลการตรวจสอบ ควรมีข้อมูลหลักฐานหรือข้อเท็จจริง ในปริมาณหรือจำนวนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างสมเหตุสมผลหรือใช้อ้างอิง เพื่อให้มั่นใจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามข้อตรวจพบของผู้ตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบทุกคนที่ทำการตรวจสอบสามารถสรุปความเห็นหรือได้ข้อยุติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น การกำหนดประเด็นในการตรวจสอบ ในเรื่องผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานโครงการที่กำหนดหรือไม่ ถ้าในส่วนของผู้ตรวจสอบมีเพียงข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงาน

ของหน่วยรับตรวจเพียงอย่างเดียวและนำมาสรุปผลการตรวจสอบข้อมูลในลักษณะดังกล่าว อาจจะไม่เพียงพอที่จะสามารถยืนยันถึงผลสำเร็จของการดำเนินงานได้ เนื่องจากรายงานดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นโดยหน่วยรับตรวจ รวมทั้งเป็นข้อมูลเอกสารเพียงด้านเดียว ตามข้อเท็จจริงจากการดำเนินงาน ควรหาข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม เช่น ภาพถ่ายแสดงสภาพของการดำเนินงานจริง รายงานผลการประเมินของหน่วยงานที่มีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ หรือเป็นรายงานที่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงของผู้ปฏิบัติงาน และเนื้อหาของโครงการ

๓.๒.๔ ความมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ เช่น รายงานการประชุม และรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งควรเป็นข้อมูลหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่ช่วยในการควบคุมและตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อให้การดำเนินงานของส่วนราชการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ข้อมูลควรมีความทันเวลาในการใช้ประโยชน์

๓.๒.๕ ความมีสาระสำคัญในการสรุปความคิดเห็นหรือการตัดสินใจ เช่น ระบบการควบคุมภายในที่จัดทำโดยหน่วยงาน รายงานผลการประเมินระบบการควบคุมภายในที่ประเมินโดยหน่วยรับตรวจเอง และ/หรือผู้ตรวจสอบภายใน รวมทั้งรายงานผลการบริหารความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการแสดงว่าการปฏิบัติงานของหน่วยงาน มีระบบการควบคุมการปฏิบัติงาน ที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพียงพอและควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่อย่างไร

๓.๓ การวิเคราะห์และประเมินผล เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในควรนำข้อมูลที่รวบรวมได้ดังกล่าว มาวิเคราะห์และประเมินผลว่าข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่เป็นอยู่จากผลของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงมีความแตกต่างกับหลักเกณฑ์หรือสิ่งที่ควรจะเป็น สำหรับการดำเนินงานนั้นหรือไม่ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การตรวจสอบที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ เพื่อให้ทราบระดับการบรรลุผลสำเร็จ ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน ทั้งนี้ หากผลการดำเนินงานจากข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่เป็นอยู่แตกต่างจากหลักเกณฑ์หรือสิ่งที่ควรจะเป็น ผู้ตรวจสอบภายในควรวิเคราะห์ต่อไปว่าจะเกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างไรบ้าง และมีสาเหตุมาจากอะไร ควรมีการปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานหรือไม่อย่างไร

๓.๔ การสรุปประเด็นข้อตรวจพบตรวจสอบภายในควรนำข้อมูล และหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบมาวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อให้สามารถสรุปได้ว่าจากการตรวจสอบได้ข้อเท็จจริงหรือข้อตรวจพบ/ข้อสังเกตอะไรบ้างในแต่ละประเด็นการตรวจสอบ ซึ่งควรสรุปเป็นประเด็นข้อตรวจพบ จำนวน ๕ เรื่อง ดังนี้

๓.๔.๑ หลักเกณฑ์/สิ่งที่ควรจะเป็น (Criteria) คือ สิ่งที่ผู้ตรวจสอบภายในใช้เป็นเกณฑ์หรือข้อกำหนด ที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับข้อมูลผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง ณ ห้วงระยะเวลาที่เข้าทำการตรวจสอบ ซึ่งหลักเกณฑ์/สิ่งที่ควรจะเป็น ที่ใช้กันโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ รายละเอียดหรือข้อกำหนดของแผนงาน/โครงการ/งาน ที่หน่วยกำหนดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยเป็นไปตามระยะเวลา และวัตถุประสงค์ที่กำหนด เช่น ห้วงระยะเวลาการดำเนินงาน หรือ ผลผลิตที่หน่วยต้องการจะได้รับ รวมทั้งหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ ควรที่จะสอดคล้องกับประเด็นการตรวจสอบที่ระบุไว้ในแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ

๓.๔.๒ ข้อเท็จจริง/สิ่งที่เป็นอยู่ (Condition) คือ ปัญหาหรือข้อเท็จจริงที่ผู้ตรวจสอบภายในได้ค้นพบจากการตรวจสอบ ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารหลักฐาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงของผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งได้รับการตรวจสอบแน่ชัดแล้วว่าข้อมูลต่างๆ มีความถูกต้อง และมีข้อมูลหลักฐานสนับสนุนข้อเท็จจริงที่เพียงพอ

๓.๔.๓ ผลกระทบ (Effects) คือ ความเสี่ยงหรือผลเสียหายที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลที่จะได้รับเนื่องจากข้อเท็จจริงของการดำเนินงานที่ได้จากการตรวจสอบไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งควรระบุผลกระทบที่ชัดเจนว่าจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติใด และส่งผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อการดำเนินงาน ผลกระทบอาจเกิดขึ้นได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ อย่างไรก็ตามการพิจารณาผลกระทบนั้นมีความสำคัญที่ควรรายงานหรือไม่นั้น อาจพิจารณาจากความมากหรือน้อยของผลกระทบและความถี่ของผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นมีขอบเขตของการเกิดในวงกว้างเพียงใด และมีระยะเวลาในการเกิดผลกระทบมากหรือน้อยเพียงใด

๓.๔.๔ สาเหตุ (Causes) คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือเหตุผลของความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง กับหลักเกณฑ์ ซึ่งการระบุสาเหตุจากการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงต้องพิสูจน์ให้แน่ชัดว่าเกิดจากเหตุผล ตามข้อเท็จจริงในเรื่องใดบ้าง และมีความสำคัญหรือไม่อย่างไร และจะต้องสอดคล้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้น และสามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการตรวจสอบที่ผ่านมาสาเหตุ หรือปัญหาส่วนใหญ่มักเกิดจากการไม่มีระบบการควบคุมภายในที่ดีหรือมีระบบการควบคุมภายในแต่ไม่ปฏิบัติตามระบบที่กำหนดไว้ หรือขาดการกำกับดูแลการดำเนินงานโครงการที่ดีเพียงพอ

๓.๔.๕ ข้อเสนอแนะ (Recommendation) คือ ข้อคิดเห็น/ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขหรือแนวทางการพัฒนาขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน รวมทั้งระบบการควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลลัพธ์หรือผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน รายละเอียดที่ควรเน้นย้ำในการให้ข้อเสนอแนะที่ดีควรสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลสนับสนุนซึ่งกันและกันกับสาเหตุ และสามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากผลกระทบที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ตรวจสอบภายในอาจขอความเห็น/ข้อเสนอแนะ จากหน่วยรับตรวจผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือผู้เกี่ยวข้องก็ได้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะนั้นมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ข้อเสนอแนะที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

๓.๔.๕.๑ ระบุให้ชัดเจนว่ามีการปฏิบัติหรือการดำเนินการอะไรที่หน่วยรับตรวจจำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

๓.๔.๕.๒ บุคคลหรือหน่วยงานใดเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและควรกำหนดหัวระยะเวลาที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จ

๓.๔.๕.๓ ควรเป็นแนวทางที่สามารถนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถที่จะป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติได้ และทันต่อเหตุการณ์หรือสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเหมาะสม รวมทั้งความเป็นไปได้และสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๓.๔.๕.๓ ควรเป็นข้อเสนอแนะในลักษณะสร้างสรรค์ เพื่อก่อให้เกิด การปรับปรุงแก้ไขและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยรับตรวจ

๓.๔.๖ การจัดทำกระดาษทำการ คือ การบันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบของ ผู้ตรวจสอบภายใน โดยมีสิ่งที่ควรปฏิบัติดังนี้

๓.๔.๖.๑ การนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และประเมินผล และการสรุปประเด็นข้อตรวจพบ มาบันทึกไว้ในกระดาษทำการโดยให้มีรายละเอียด ที่เพียงพอต่อการสนับสนุนผลการตรวจสอบในรายงานผลการปฏิบัติงานที่เสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ

๓.๔.๖.๒ การบันทึกข้อมูลผู้ตรวจสอบภายในควรบันทึกข้อมูลที่ สำคัญและจำเป็น รวมทั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตรวจสอบ และระมัดระวังมิให้มีการนำข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ หรือ ไม่ครบถ้วนมาบันทึก พร้อมทั้งระบุแหล่งที่มาของข้อมูลไว้ด้วย ผู้ตรวจสอบภายใน ควรควบคุมการเข้าถึงข้อมูลที่ได้ จากการตรวจสอบโดยไม่เปิดเผยข้อมูลในกระดาษทำการ ให้บุคคลภายนอกทราบเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าส่วนราชการหรือหลังจากได้มีการประชุมหารือ เกี่ยวกับรายละเอียดในกระดาษทำการแล้ว

๓.๔.๖.๓ นอกจากนี้กระดาษทำการควรเก็บรักษาโดยให้ รวมกันเป็นชุดอยู่ในเอกสาร หลักฐาน และข้อมูลประกอบการตรวจสอบ เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหา และอยู่ในที่ปลอดภัยรวมทั้งระยะเวลาในการเก็บรักษาควรเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องของทางราชการ

๓.๔.๖.๔ ในส่วนของผู้ตรวจสอบภายในจะต้องบันทึก รายละเอียดในการปฏิบัติงานตรวจสอบในกระดาษทำการประกอบด้วย หัวข้อตามประเด็นข้อตรวจพบ รายชื่อกรรมการตรวจสอบภายใน ระยะเวลาและระยะบัญชีที่ทำการตรวจสอบ ชื่อผู้สอบทาน และวันที่ที่สอบทาน (จะบันทึกเมื่อสอบทานเสร็จสิ้นแล้ว) รายละเอียดผลการตรวจสอบ (หลักเกณฑ์ ที่ใช้ในการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง สาเหตุ ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ) และข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิง ผลการตรวจสอบ (จะบันทึกเมื่อตรวจสอบเสร็จสิ้นแล้ว)

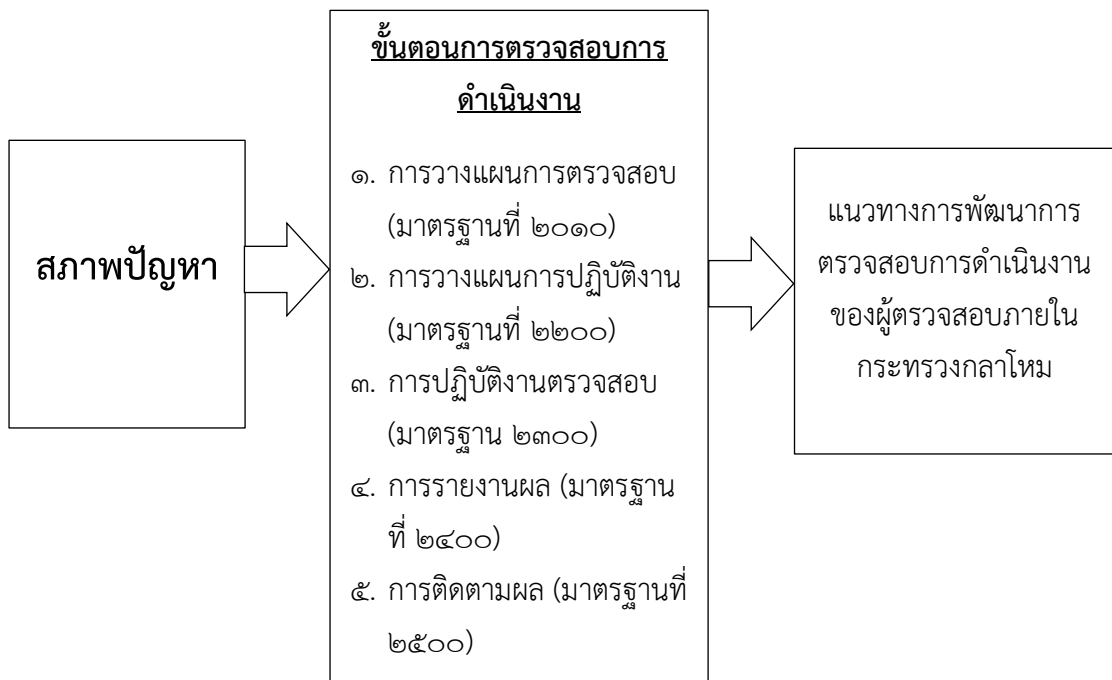
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วชิระ บุญยเนตร และ สนิสนร์ ปานสมุทร (๒๕๖๔ บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง แนวทาง การตรวจสอบความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่อง ในภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ การศึกษานี้มี วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในการประเมินเพื่อระบุ ความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ โดยการเก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Samples t-test และ One-way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ ในการตรวจสอบเนื้อหาสาระมากกว่าการประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องและความเสี่ยงจากการควบคุม วิธีการตรวจสอบเนื้อหาสาระที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การอ่านรายงานการประชุม ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการกิจการ และคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ การสอบทาน ว่ากิจการได้ถูกปฏิเสธการให้สินเชื่อจากผู้ให้สินเชื่อ นอกจากนี้ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนด

แนวทางการตรวจสอบการดำเนินงานต่อเนื่อง ได้แก่ รูปแบบการทำงาน การเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ขนาดของกิจการ การเป็นผู้สอบบัญชีของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อผู้สอบบัญชีในการวางแผนการตรวจสอบการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทั่งวงกลาใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่า ด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ ๑

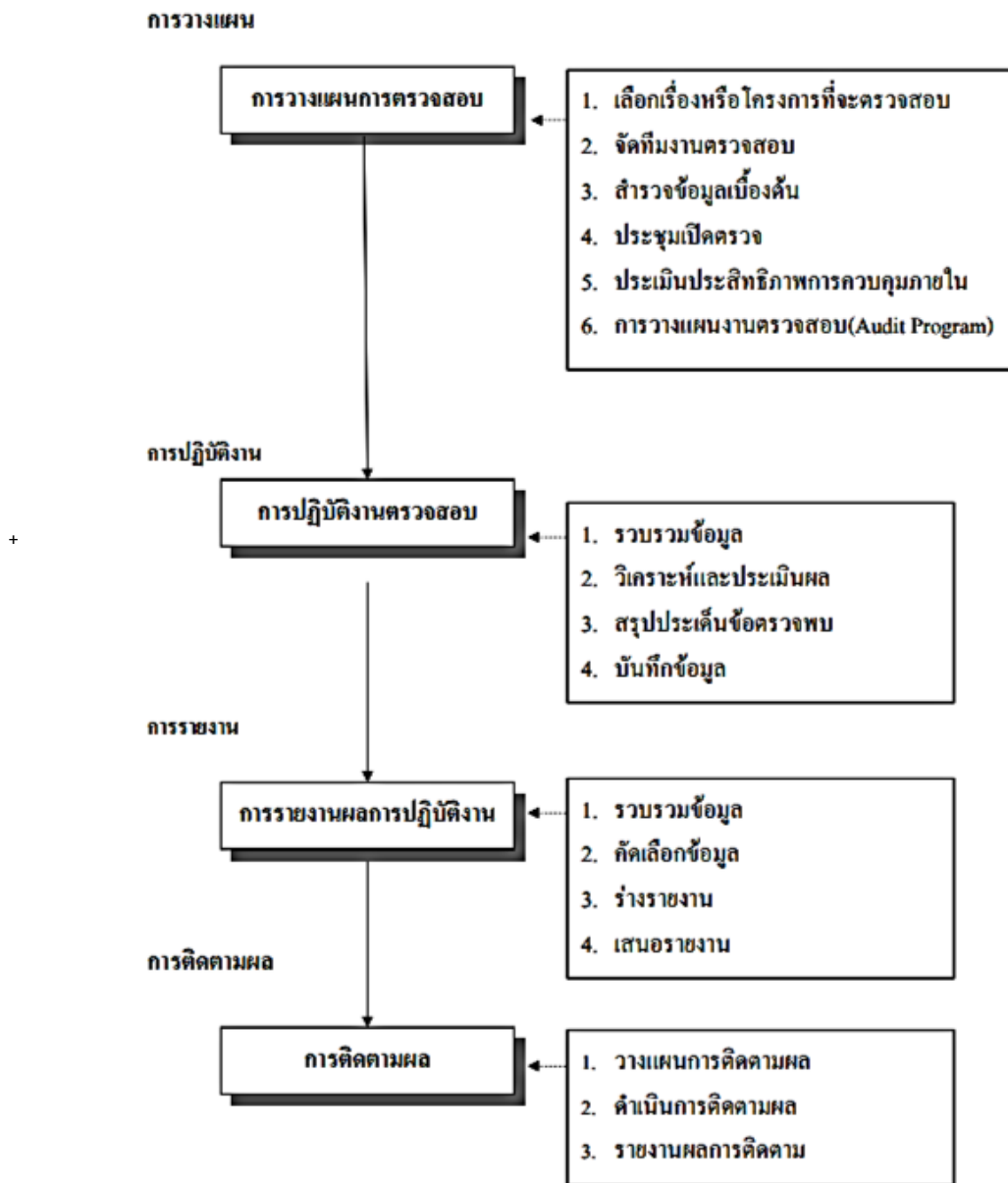

สรุป

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหารในการประเมินผล การดำเนินงานและระบบการควบคุมภายในขององค์กร ทำให้ผู้บริหารสามารถนำผลผลิตของงาน ตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ รวมทั้งสามารถติดตามประเมินผลการดำเนินการภายในองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

การตรวจสอบการดำเนินงานจึงเป็นการตรวจสอบประเภทหนึ่งที่มีมุ่งเน้นตรวจสอบ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจ โดยมีกระบวนการ ในการปฏิบัติงานตรวจสอบเดียวกันกับการตรวจสอบประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีกระบวนการตรวจสอบ ประกอบด้วย ๑. การวางแผน ๒. การปฏิบัติงาน ๓. การรายงาน ๔. การติดตามผล สรุปเป็น แผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กระบวนการตรวจสอบการดำเนินงาน

ที่มา : ๑. กลุ่มงานมาตรฐานด้านการตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง, แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน
 ภาคราชการ การตรวจสอบการดำเนินงาน, ตุลาคม ๒๕๔๘

๒. นายประจักษ์ บุญยัง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, การตรวจสอบการดำเนินงาน

ดังนั้น การตรวจสอบการดำเนินงาน จึงเป็นกิจกรรมที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการ/
 งาน/แผนงานต่าง ๆ ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยตรวจสอบภายใน ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวจะทำให้ได้
 ข้อมูลเชิงบริหารที่สำคัญเพื่อการปรับปรุงงาน/โครงการ/แผนงานนั้น ๆ ให้ดำเนินการอย่างมี
 ประสิทธิภาพได้ผลลัพธ์ ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม และศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบ วิจัยนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยใช้รูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิเคราะห์และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายในสังกัด กระทรวงกลาโหม ซึ่งประกอบด้วยผู้ตรวจสอบภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓๒๐ คน

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างของผู้ตรวจสอบภายในจากหน่วยงาน ตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน ๕ หน่วย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเดียวกัน ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) จะได้กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๑๗๕ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๒.๑ ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ หน่วยงานในสังกัด ประสบการณ์ในการเป็นผู้ตรวจสอบภายใน

๒.๒ ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงาน ของผู้ตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

๒.๓ ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการ ดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

๒.๔ ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างเสรี

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

๓.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการวิจัย มีดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมกำหนดเกณฑ์การให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบ การดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมกำหนดเกณฑ์การให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและค่าความถี่

๓.๒ การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยใช้รูปแบบการพรรณนา การวิเคราะห์ และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน
กระทรวงกลาโหม ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สังกัดหน่วยงาน
ชั้นยศ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบใน
สังกัดกระทรวงกลาโหม

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบ การดำเนินงานของผู้
ตรวจสอบในสังกัดกระทรวงกลาโหม

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ สังกัดหน่วยงาน ชั้นยศ ระยะเวลาที่
ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง ๔.๑ ความถี่ และค่าร้อยละ ตามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๖๖	๓๗.๗
หญิง	๑๐๙	๖๒.๓
รวม	๑๗๕	๑๐๐
สังกัดหน่วยงาน		
สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม	๓๗	๒๑.๑
สำนักงานตรวจสอบภายในทหาร	๓๕	๒๐.๐
สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก	๓๓	๑๘.๙
สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ	๓๔	๑๙.๔
สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ	๓๖	๒๐.๖
รวม	๑๗๕	๑๐๐

ชั้นยศ		
พ.อ. (พิเศษ) ขึ้นไป	๒๑	๑๒.๐
พ.อ. - พ.ท.	๖๙	๓๙.๔
พ.ต. - ร.อ.	๕๗	๓๒.๖
ร.ท. - ร.ต.	๒๘	๑๖.๐
รวม	๑๗๕	๑๐๐
ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป	๑๒๔	๗๐.๙
ระหว่าง ๓ - ๔ ปี	๒๙	๑๖.๖
ระหว่าง ๑ - ๒ ปี	๙	๕.๑
น้อยกว่า ๑ ปี	๑๓	๗.๔
รวม	๑๗๕	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในในสังกัดกระทรวงกลาโหมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓ เพศชาย จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗

เมื่อจำแนกตามสังกัดหน่วยงาน พบว่า ผู้ตรวจสอบที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ตรวจสอบภายในในสังกัด สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ ผู้ตรวจสอบภายในในสังกัด สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖ ผู้ตรวจสอบภายในในสังกัด สำนักงานตรวจสอบภายในทหาร จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐ ผู้ตรวจสอบภายในในสังกัด สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ ผู้ตรวจสอบภายในในสังกัด สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙

เมื่อจำแนกชั้นยศ พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในชั้นยศ พ.อ. - พ.ท. จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔ พ.ต. - พ.ท. จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖ ร.ท. - ร.ต. จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐ และ พ.อ. (พิเศษ) ขึ้นไป จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐

เมื่อจำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในที่ปฏิบัติงานมากกว่า ๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๙ ระหว่าง ๓ - ๔ ปี จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ น้อยกว่า ๑ ปี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔ และ ระหว่าง ๑ - ๒ ปี จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบในสังกัดกระทรวงกลาโหม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบในสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง ๔.๒ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบในสังกัดกระทรวงกลาโหม

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงาน	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	s.d.	ระดับ
๑. ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบ			
๑.๑ การเลือกเรื่องหรือโครงการที่จะตรวจสอบ	๓.๔๙	๐.๗๘๐	ปานกลาง
๑.๒ การจัดทีมงานตรวจสอบ	๓.๔๒	๐.๙๗๓	ปานกลาง
๑.๓ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในการตรวจสอบ	๓.๕๔	๐.๙๕๗	มาก
๑.๔ การประชุมเปิดตรวจ	๒.๙๕	๑.๒๗๐	ปานกลาง
๑.๕ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	๓.๔๖	๐.๘๘๒	ปานกลาง
๑.๖ การวางแผนการตรวจสอบ (Audit Program)	๓.๓๑	๑.๐๖๖	ปานกลาง
ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบ	๓.๓๙	๐.๘๘๓	ปานกลาง
๒. ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ			
๒.๑ การรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบ	๓.๖๖	๑.๐๓๗	มาก
๒.๒ การวิเคราะห์และประเมินผลการตรวจสอบ	๓.๔๒	๑.๐๓๕	ปานกลาง
๒.๓ สรุปประเด็นข้อตรวจพบ	๓.๔๓	๑.๑๒๒	ปานกลาง
๒.๔ การบันทึกข้อมูลในการตรวจสอบ	๓.๑๔	๑.๒๒๙	ปานกลาง
ปัญหาการปฏิบัติงานตรวจสอบ	๓.๒๖	๑.๐๖๕	ปานกลาง
๓. ปัญหาการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบ			
๓.๑ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบ	๓.๕๔	๑.๐๔๔	มาก
๓.๒ การคัดเลือกข้อมูลจากผลการตรวจสอบ	๓.๓๐	๑.๐๘๕	ปานกลาง
๓.๓ ร่างรายงานผลการตรวจสอบ	๓.๒๐	๑.๐๐๖	ปานกลาง
๓.๔ การนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบ	๓.๒๑	๑.๒๖๗	ปานกลาง
ปัญหาการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบ	๓.๒๒	๐.๙๖๐	ปานกลาง
๔. ปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบ			
๔.๑ การวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ	๔.๖๙	๐.๕๑๐	มากที่สุด
๔.๒ การดำเนินการติดตามผลการตรวจสอบ	๔.๖๙	๐.๕๑๐	มากที่สุด
๔.๓ การรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ	๔.๗๑	๐.๕๒๔	มากที่สุด
ปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบ	๔.๖๙	๐.๕๑๐	มากที่สุด

จากตาราง ๔.๒ พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในในสังกัดกระทรวงกลาโหม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงาน ในด้านการวางแผนการตรวจสอบภายในอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๒$, s.d. = ๐.๙๖๐) โดยมีความเห็นในเรื่อง การเลือกเรื่องหรือโครงการที่จะตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๙$, s.d. = ๐.๗๘๐) เรื่อง การจัดทีมงานตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๒$, s.d. = ๐.๙๗๓) เรื่อง การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ในการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก ($X = ๓.๕๔$, s.d. = ๐.๙๕๗) เรื่อง การประชุมเปิดตรวจ
อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๒.๙๕$, s.d. = ๑.๒๗๐) เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน
อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๖$, s.d. = ๐.๘๘๒) เรื่อง การวางแผนการตรวจสอบ (Audit Program)
อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๓๑$, s.d. = ๑.๐๖๖)

สภาพปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๒๖$, s.d. = ๑.๐๖๕)
โดยมีความเห็นในเรื่อง การรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๖๖$, s.d. = ๑.๐๓๗)
เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๒$, s.d. = ๑.๐๓๕)
เรื่อง สรุประเบิดข้อตรวจพบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๓$, s.d. = ๑.๑๒๒) เรื่อง การบันทึก
ข้อมูลในการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๑๔$, s.d. = ๑.๒๒๙)

สภาพปัญหาด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง
($X = ๓.๒๒$, s.d. = ๐.๙๖๐) โดยมีความเห็นในเรื่องการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบ อยู่ใน
ระดับมาก ($X = ๓.๕๔$ s.d. = ๑.๐๔๔) เรื่อง การคัดเลือกข้อมูลจากผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($X = ๓.๓๐$ s.d. = ๑.๐๘๕) เรื่อง ร่างรายงานผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง
($X = ๓.๒๐$ s.d. = ๑.๐๐๖) เรื่อง การนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๒๑$,
s.d. = ๐.๙๖๐)

ปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$, s.d. = ๐.๕๑๐)
โดยมีความเห็นในเรื่อง การรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๗๑$,
s.d. = ๐.๕๒๔) เรื่อง การวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$, s.d. = ๐.๕๑๐)
เรื่อง การดำเนินการติดตามผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$, s.d. = ๐.๕๑๐)

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในได้ให้ความเห็นถึงสภาพปัญหาอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ การที่มีข้อจำกัด
เกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านวิศวก่อสร้างของผู้ตรวจสอบภายในในการที่จะตรวจสอบการดำเนินงาน
และเรื่องที่หน่วยรับตรวจไม่สนับสนุนข้อมูลการตรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงาน
ของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) ได้ผลการวิเคราะห์

ตาราง ๔.๓ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงาน	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	s.d.	ระดับ
๑. การพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน			
๑.๑ การพัฒนาความรู้ในวิชาชีพ ความเข้าใจในงานแผนงาน โครงการที่จะทำการตรวจสอบ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง	๔.๕๓	๐.๗๐๒	มากที่สุด
๑.๒ พัฒนาการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความเป็นอิสระเที่ยงธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ และรักษาความลับ	๔.๓๖	๐.๙๖๖	มาก
๑.๓ พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การวิเคราะห์ การประเมินผล การเขียนรายงาน	๔.๓๘	๐.๗๒๕	มาก
การพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน	๔.๔๕	๐.๗๑๖	มาก
๒. แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ			
๒.๑ ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน	๔.๖๓	๐.๖๐๑	มากที่สุด
๒.๒ ผู้ตรวจสอบภายในควรจัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายใน	๔.๖๐	๐.๕๓๘	มากที่สุด
แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ	๔.๕๐	๐.๗๑๘	มาก
๓. แนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติงาน			
๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ควรอยู่บนวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ	๔.๖๙	๐.๕๓๕	มากที่สุด
๓.๒ การวางแผนการตรวจสอบควรมีการประเมินความเสี่ยงแผนงาน โครงการ และควรมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกแผนงานโครงการเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมในการตรวจสอบ	๔.๖๙	๐.๕๗๖	มากที่สุด
๓.๓ ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการตรวจสอบและแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหา และซักซ้อม	๔.๕๓	๐.๕๔๕	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบ การดำเนินงาน	ระดับความเห็น		
	X	s.d.	ระดับ
ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มี การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถ ปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ			
แนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติงาน	๔.๖๙	๐.๕๓๒	มากที่สุด
๔. แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน			
๔.๑ ก่อนการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงาน ตรวจสอบการดำเนินงานต่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความ เห็นชอบ ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีการสอบทานและ ควรมีการจัดการประชุมก่อนเพื่อสรุปประเด็นผลการ ตรวจสอบให้มีความถูกต้อง ชัดเจน	๔.๖๙	๐.๕๑๐	มากที่สุด
๔.๒ เมื่อผู้ตรวจสอบภายในสรุปประเด็นและสอบ ทานรายงานเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องแจ้ง ผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หน่วยรับตรวจหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องได้ทราบ และเปิดโอกาสให้ได้มีการชี้แจงหรือ โต้แย้งปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ	๔.๖๙	๐.๕๑๐	มากที่สุด
๔.๓ การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ ปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ต้องระบุรายละเอียดชัดเจน ปฏิบัติได้ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสม สร้างสรรค์	๔.๗๑	๐.๕๒๔	มากที่สุด
แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน	๔.๖๙	๐.๕๑๐	มากที่สุด
๕. แนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ			
๕.๑ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการวางแผนการ ติดตามผลการตรวจสอบ วิธีการติดตาม ระยะเวลา และ กำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	๔.๖๗	๐.๕๗๐	มากที่สุด
๕.๒ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการติดตามผลการ ตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการติดตาม ผลการ และรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ ดังกล่าวให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ	๔.๗๓	๐.๔๙๖	มากที่สุด
แนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ	๔.๗๐	๐.๕๑๙	มากที่สุด

จากตาราง ๔.๓ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นในด้านการพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน อยู่ในระดับมาก ($X = ๔.๔๕$ s.d. = ๐.๗๑๖) ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรพัฒนาในเรื่อง การพัฒนาความรู้ในวิชาชีพ ความเข้าใจในงาน แผนงาน โครงการที่จะทำการตรวจสอบ รวมทั้งกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๕๓$ s.d. = ๐.๗๐๒) เรื่อง พัฒนาการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความเป็นอิสระเที่ยงธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ และรักษาความลับ อยู่ในระดับมาก ($X = ๔.๓๖$ s.d. = ๐.๙๖๖) เรื่อง พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การวิเคราะห์ การประเมินผล การเขียนรายงาน อยู่ในระดับมาก ($X = ๔.๓๘$ s.d. = ๐.๗๒๕)

ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๕๐$ s.d. = ๐.๗๑๘) เรื่องผู้ตรวจสอบภายในควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๓$ s.d. = ๐.๖๐๑) เรื่องผู้ตรวจสอบภายในควรมีการจัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๐$ s.d. = ๐.๕๓๘)

ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๓๒) เรื่อง การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ควรอยู่บนวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน หรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ เพื่อการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๓๕) เรื่องการวางแผนการตรวจสอบควรมีการประเมินความเสี่ยงแผนงาน โครงการ และควรมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกแผนงานโครงการเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมในการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๓๖) เรื่อง ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการตรวจสอบและแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหา และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๕๓$ s.d. = ๐.๕๔๕)

ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๑๐) เรื่อง ก่อนการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานต่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบ ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีการสอบถามและควรมีการจัดการประชุมก่อนเพื่อสรุปประเด็นผลการตรวจสอบให้มีความถูกต้องชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๑๐) เรื่อง เมื่อผู้ตรวจสอบภายในสรุปประเด็นและสอบถามรายงานเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หน่วยรับตรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และเปิดโอกาสให้ได้มีการชี้แจงหรือโต้แย้งปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๑๐) เรื่อง การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องระบุรายละเอียดชัดเจน ปฏิบัติได้ทันต่อเหตุการณ์เหมาะสม สร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๗๑$ s.d. = ๐.๕๒๔)

ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($X = ๔.๗๐$ s.d. = ๐.๕๑๙) เรื่อง ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ วิธีการติดตาม ระยะเวลา และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($X = ๔.๖๗$ s.d. = ๐.๕๗๐) เรื่อง ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการติดตามผลการตรวจสอบ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการติดตามผลการ และรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ ดังกล่าวให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๗๓$ s.d. = ๐.๔๙๖)

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ทุกหน่วยตรวจสอบควรมี กลุ่มงานที่ช่วยคิดวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติงานหรือแนวทางในการตรวจสอบภายใน เพื่อสนับสนุนงาน การตรวจสอบภายในรวมทั้งแผนการพัฒนาศักยภาพที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายใน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงาน ได้อย่างเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และหน่วยงานตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม ร่วมบูรณาการงานตรวจสอบร่วมกัน โดยนำสรุปผลการตรวจประจำปี เทคนิคการตรวจใหม่ๆ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อร่วมกันพัฒนางานตรวจสอบภายในให้เป็นไปในทิศทางที่สร้างคุณค่า ให้กับกระทรวงกลาโหม

บทที่ ๕

สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน องค์กรวงกลาโหม โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของ ผู้ตรวจสอบภายใน องค์กรวงกลาโหม และศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของ ผู้ตรวจสอบภายใน องค์กรวงกลาโหม โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยใช้รูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๑๗๕ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงาน ของผู้ตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหม และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในสังกัด กระทรวงกลาโหม มีทั้งหมด ๔ ตอน โดยตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ หน่วยงานในสังกัด ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน มีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหา การตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงาน ของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด และตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมได้อย่างเสรี

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗ ส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานสำนักงานตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖ สำนักงานตรวจสอบภายในทหาร คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕ และสำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙ ส่วนใหญ่มีชั้นยศ พ.อ. - พ.ท. คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔ พ.ต. - ร.อ. คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖ ร.ท. - ร.ต. คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐ และ พ.อ.(พิเศษ) ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ และส่วนใหญ่มิมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๙ ระหว่าง ๓ - ๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ น้อยกว่า ๑ ปี คิดเป็นร้อยละ ๗.๔ และ ระหว่าง ๑ - ๒ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕.๑

ข้อมูลสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบในสังกัดกระทรวงกลาโหม สามารถแบ่งปัญหาตามขั้นตอนการปฏิบัติงานออกเป็น ๔ ปัญหา ได้แก่ ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบ ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ ปัญหาการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบ และปัญหาด้านการติดตามผลการตรวจสอบ ซึ่งแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบ เป็นปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ในเรื่องการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในการตรวจสอบ ($X = ๓.๕๔, s.d. = ๐.๙๕๗$) รองลงมาคือเรื่อง การเลือกเรื่องหรือโครงการที่จะตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๙, s.d. = ๐.๗๘๐$) เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๖, s.d. = ๐.๘๘๒$) เรื่อง การจัดทีมงานตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๒, s.d. = ๐.๙๗๓$) เรื่อง การวางแผนการตรวจสอบ (Audit Program) อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๓๑, s.d. = ๑.๐๖๖$) และเรื่อง การประชุมเปิดตรวจ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๒.๙๕, s.d. = ๑.๒๗๐$)

๒. ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ เป็นปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาที่อยู่ในเรื่อง การรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๖๖, s.d. = ๑.๐๓๗$) เรื่อง สรุปประเด็นข้อตรวจพบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๓, s.d. = ๑.๑๒๒$) เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๔๒, s.d. = ๑.๐๓๕$) และเรื่อง การบันทึกข้อมูลในการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๑๔, s.d. = ๑.๒๒๙$)

๓. ปัญหาด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ เป็นปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาที่อยู่ในเรื่อง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก ($X = ๓.๕๔ s.d. = ๑.๐๔๔$) ส่วนปัญหา

ระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่อง เรื่อง การคัดเลือกข้อมูลจากผลการตรวจสอบ ($X = ๓.๓๐$ s.d. = ๑.๐๘๕) เรื่อง การนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบ ($X = ๓.๒๑$, s.d. = ๐.๙๖๐) และเรื่อง ร่างรายงานผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๒๐$ s.d. = ๑.๐๐๖)

๔. ปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการติดตามผลการตรวจสอบ เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด โดยมีปัญหาทุกปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่อง การรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ ($X = ๔.๗๑$, s.d. = ๐.๕๒๔) เรื่อง การวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ ($X = ๔.๖๙$, s.d. = ๐.๕๑๐) และเรื่อง การดำเนินการติดตามผลการตรวจสอบ ($X = ๔.๖๙$, s.d. = ๐.๕๑๐)

ทั้งนี้ มีผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ การที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านวิศวกรรมศาสตร์ของผู้ตรวจสอบภายในในการที่จะตรวจสอบการดำเนินงาน และเรื่องที่หน่วยรับตรวจไม่สนับสนุนข้อมูลการตรวจ

ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน แบ่งแนวทางการพัฒนาตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังฯ เป็น ๕ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน และแนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ ซึ่งพบว่า แนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ เป็นแนวทางที่ผู้ตรวจสอบภายในต้องการให้พัฒนาบุคลากรมากที่สุด ซึ่งพบว่าเป็นเรื่องที่ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการติดตามผลการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการติดตามผลการตรวจสอบและรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ ($X = ๔.๗๓$, s.d. = ๐.๔๙๖) เรื่อง ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ วิธีการติดตาม ระยะเวลา และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ($X = ๔.๖๗$, s.d. = ๐.๕๗๐)

รองลงมาเป็นแนวทาง แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นเรื่อง การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องระบุรายละเอียดชัดเจน ปฏิบัติได้ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสม สร้างสรรค์ ($X = ๔.๗๑$, s.d. = ๐.๕๒๔) เรื่อง เมื่อผู้ตรวจสอบภายในสรุปประเด็นและสอบทานรายงานเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หน่วยรับตรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และเปิดโอกาสให้ได้มีการชี้แจงหรือโต้แย้งปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ($X = ๔.๖๙$, s.d. = ๐.๕๑๐) เรื่อง ก่อนการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานต่อหัวหน้าส่วนราชการ ให้ความเห็นชอบ ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีการสอบทานและควรมีการจัดการประชุมก่อนเพื่อสรุปประเด็นผลการตรวจสอบให้มีความถูกต้อง ชัดเจน ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๑๐)

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเรื่อง การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ควรอยู่บนวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ เพื่อการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๓๕) เรื่อง การวางแผนการตรวจสอบควรมีการประเมินความเสี่ยงแผนงาน โครงการ และควรมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกแผนงานโครงการเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกโครงการ

ที่เหมาะสมในการตรวจสอบ ($X = ๔.๖๙$ s.d. = ๐.๕๗๖) เรื่อง ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการตรวจสอบและแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหา และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ ($X = ๔.๕๓$ s.d. = ๐.๕๔๕)

แนวทางการพัฒนาด้านการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ เรื่องผู้ตรวจสอบภายในควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน ($X = ๔.๖๓$ s.d. = ๐.๖๐๑) เรื่องผู้ตรวจสอบภายในควรจัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายใน ($X = ๔.๖๐$ s.d. = ๐.๕๓๘)

การพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน เรื่อง ควรมีพัฒนาในเรื่อง การพัฒนาความรู้ในวิชาชีพ ความเข้าใจในงาน แผนงาน โครงการที่จะทำการตรวจสอบ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ($X = ๔.๕๓$ s.d. = ๐.๗๐๒) เรื่อง พัฒนาการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความเป็นอิสระเที่ยงธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ และรักษาความลับ ($X = ๔.๓๖$ s.d. = ๐.๙๖๖) เรื่อง พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การวิเคราะห์ การประเมินผล การเขียนรายงาน ($X = ๔.๓๘$ s.d. = ๐.๗๒๕)

สำหรับข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอ คือทุกหน่วยตรวจสอบควรมีกู่มนงานที่ช่วยคิดวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติงานหรือแนวทางในการตรวจสอบภายใน เพื่อสนับสนุนงานการตรวจสอบภายในรวมทั้งแผนการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายใน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และหน่วยงานตรวจสอบภายในกลาโหม ร่วมบูรณาการงานตรวจสอบร่วมกัน โดยนำสรุปผลการตรวจประจำปี เทคนิคการตรวจใหม่ๆ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อร่วมกันพัฒนางานตรวจสอบภายในให้เป็นไปในทิศทางที่สร้างคุณค่าให้กับกระทรวงกลาโหม

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหมนี้ ในส่วนของประเด็นปัญหาพบว่า ประเด็นปัญหาด้านการติดตามผลการตรวจสอบเป็นประเด็นที่ผู้ตรวจสอบมีความเห็นมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นประเด็นปัญหาในเรื่อง ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ วิธีการติดตาม ระยะเวลา และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน อาจเนื่องมาจากแต่ละหน่วยงานมีแผนการดำเนินงานการตรวจสอบไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นผลมาจากจำนวนหน่วยรับตรวจที่แตกต่างกัน หรืออาจเป็นเพราะแผนงาน/โครงการ มีระยะเวลาที่แตกต่างกัน จนไม่สามารถกำหนดช่วงระยะเวลาในการติดตามผลการตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ในเรื่องการตรวจสอบการดำเนินงาน ยังไม่มีหน่วยงานใดได้ทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว จึงไม่สามารถเปรียบเทียบเรื่องนี้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

นอกจากนี้ ผู้ตรวจสอบภายในได้ให้ความเห็นถึงสภาพปัญหาอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ การที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านวิศวะก่อสร้างของผู้ตรวจสอบภายในในการที่จะตรวจสอบการดำเนินงาน และเรื่องที่หน่วยรับตรวจไม่สนับสนุนข้อมูลการตรวจ

สำหรับแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปแนวทางการออกเป็น ๕ ด้าน ตามหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังฯ ได้ ดังนี้

๑. การพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน

๑.๑ การพัฒนาให้ผู้ตรวจสอบภายใน มีความรู้ในวิชาชีพ ความเข้าใจในงาน แผนงาน โครงการที่จะทำการตรวจสอบ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความเป็นอิสระเที่ยงธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ และรักษาความลับ

๑.๓ พัฒนาความรู้ให้ผู้ตรวจสอบภายในมีความสามารถด้านการสื่อสาร การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การวิเคราะห์ การประเมินผล การเขียนรายงาน

๒. แนวทางการพัฒนาด้านการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

๒.๑ การจัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายใน

๒.๒ กำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน

๓. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ดังนี้

๓.๑ ให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน อยู่บนวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะ แนวทางการปฏิบัติงาน หรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ เพื่อการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงาน ของหน่วยรับตรวจ

๓.๒ วางแผนการตรวจสอบ โดยการประเมินความเสี่ยงแผนงาน โครงการ และควรมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกแผนงานโครงการเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมในการตรวจสอบ

๓.๓ จัดประชุม/อบรม/สัมมนา เพื่อรับทราบปัญหาจากการตรวจสอบและแนะนำ แนวทางการแก้ไขปัญหา และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มีการปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ

๔. แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ดังนี้

๔.๑ ก่อนการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานต่อหัวหน้า ส่วนราชการให้ความเห็นชอบ ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีการสอบถามและควรมีการจัดการประชุม ก่อนเพื่อสรุปประเด็นผลการตรวจสอบให้มีความถูกต้อง ชัดเจน

๔.๒ เมื่อผู้ตรวจสอบภายในสรุปประเด็นและสอบถามรายงานเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หน่วยรับตรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และเปิดโอกาสให้ได้มีการชี้แจงหรือโต้แย้งปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ

๔.๓ การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องระบุรายละเอียดชัดเจน ปฏิบัติได้ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสม สร้างสรรค์

๕. แนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ ดังนี้

๕.๑ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ วิธีการติดตาม ระยะเวลา และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

๕.๒ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการติดตามผลการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการติดตามผลการ และรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. จัดทำคู่มือการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมร่วมกัน เพื่อให้การตรวจสอบการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกันและถือเป็นการบูรณาการการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานร่วมกัน

๒. จัดทำหลักสูตรการตรวจสอบภายในสำหรับผู้ตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยเน้นการเรียนการสอนในเรื่องการตรวจสอบการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. จัดการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานตรวจสอบภายในสังกัดกระทรวงกลาโหม และร่วมกันพัฒนาแนวทางการวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบการดำเนินงานในแผนงาน/งาน/โครงการ/ที่เป็นปัญหา

๒. ในส่วนของการตรวจสอบการดำเนินงานที่เป็นงานโครงสร้างอาคาร สถาปัตยกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ทางวิศวกรรมเป็นหลัก หรืองานอื่นๆ ที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หน่วยงานอาจมีการร้องขอให้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าร่วมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้ข้อมูลเฉพาะเรื่องด้านในเรื่องนั้นๆ หรือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นๆ เข้าร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อให้ผลการตรวจสอบเป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม และสะท้อนปัญหาจากข้อเท็จจริงจากการดำเนินงาน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

หากมีผู้สนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงลึกในการศึกษาระบบงานตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนากระบวนการตรวจสอบ แนวทางการตรวจสอบ และวิธีการตรวจสอบที่สามารถจัดทำเป็นแนวการตรวจสอบที่เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบเชิงลึก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงสภาพปัญหา อุปสรรค ในการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม
๒. ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ในการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม
๓. สามารถนำผลการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

สนธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗
กลุ่มงานมาตรฐานด้านการตรวจสอบภายใน. แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในภาครัฐ การตรวจสอบ
การดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : กรมบัญชีกลาง, ๒๕๔๘
เจริญ เจษฎาวัดย์. คู่มือวิธีปฏิบัติการตรวจสอบการดำเนินงาน Manual of operational audit practice.
กรุงเทพฯ : พอดีพับลิชชิ่ง, ๒๕๔๒

วารสาร และหนังสือพิมพ์

ประจักษ์ บุญยัง. “จากนักเศรษฐศาสตร์สู่นักตรวจสอบภาครัฐ”, อปท.นิวส์. ปีที่ ๑๔, ฉบับที่ ๓๓๘,
๑๖ - ๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๓
วชิระ บุญเนตร และ สนิสนัน ปานสมุทร. “แนวทางการตรวจสอบความสามารถในการดำเนินงาน
ต่อเนื่องในภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด๑๙”, วารสารสภาวิชาชีพบัญชี. ปีที่ ๓(๘),
พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๔. หน้า ๒๓

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

นายมณฑิร เจริญผล. “การตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการควบคุม
ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน”, เอกสารวิชาการลำดับที่ ๔๒, สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๐.

กฎหมาย

“แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒” , ราชกิจจานุเบกษา. (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔).
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. ๒๕๕๙, หน้า ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๖๓, ๖๔, ๘๖, ๑๓๕, ๑๓๖.
“แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓” , ราชกิจจานุเบกษา. (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. ๒๕๖๕, หน้า ๖, ๒๐, ๒๒, ๑๓๒, ๑๔๐, ๑๔๑.
“หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑” . ๒๕๖๑, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
“หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ รวมถึงที่แก้ไข ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒” . ๒๕๖๒, ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒
“หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ รวมถึงที่แก้ไข ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๔” . ๒๕๖๔, ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กรมบัญชีกลาง, กระทรวงการคลัง. “แนวปฏิบัติการตรวจสอบการดำเนินงานของส่วนราชการ”. คำสั่งที่ กค ๐๔๑๖.๓/ว๔๐๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘
กลุ่มงานตรวจสอบภายใน, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. “กระบวนการและเทคนิคการตรวจสอบการดำเนินงาน”

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. “การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit)”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : www.opsmoac.go.th/km-km_org_center-files-391991791000

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กระทรวงกลาโหม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

๑. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงกลาโหม

๒. คำตอบของท่านเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น และผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ จึงขอความร่วมมือจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามตรงตามความเป็นจริงที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านที่สุด โดยท่านไม่ต้องแจ้งชื่อให้ทราบ

๓. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๔ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ สภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงาน

ส่วนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน
กระทรวงกลาโหม

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง - กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่กำหนดตามข้อเท็จจริง

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. สังกัดหน่วยงาน

สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม

สำนักงานตรวจสอบภายในทหาร

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ

๓. ชั้นยศ

พ.อ. (พิเศษ) ขึ้นไป

พ.อ. - พ.ท.

พ.ต. - ร.อ.

ร.ท. - ร.ต

๔. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน

มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป

ระหว่าง ๓ - ๔ ปี

ระหว่าง ๑ - ๒ ปี

น้อยกว่า ๑ ปี

ส่วนที่ ๒ สภาพปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงาน

- คำชี้แจง** - กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่กำหนด และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
- ระดับผลการประเมินมี ๕ ระดับ ดังนี้
- ๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย ๑ = น้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับความเห็น				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบ					
๑.๑ การเลือกเรื่องหรือโครงการที่จะตรวจสอบ					
๑.๒ การจัดทีมงานตรวจสอบ					
๑.๓ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในการตรวจสอบ					
๑.๔ การประชุมเปิดตรวจ					
๑.๕ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน					
๑.๖ การวางแผนการตรวจสอบ (Audit Program)					
๒. ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ					
๒.๑ การรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบ					
๒.๒ การวิเคราะห์และประเมินผลการตรวจสอบ					
๒.๓ สรุปประเด็นข้อตรวจพบ					
๒.๔ การบันทึกข้อมูลในการตรวจสอบ					
๓. ปัญหาการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบ					
๓.๑ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบ					
๓.๒ การคัดเลือกข้อมูลจากผลการตรวจสอบ					
๓.๓ ร่างรายงานผลการตรวจสอบ					
๓.๔ การนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบ					
๔. ปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบ					
๔.๑ การวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ					
๔.๒ การดำเนินการติดตามผลการตรวจสอบ					
๔.๓ การรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบ					

สภาพปัญหาอื่น ๆ ถ้ามี (กรุณาระบุ)

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน

- คำชี้แจง** - กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่กำหนด และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
- ระดับผลการประเมินมี ๕ ระดับ ดังนี้
- ๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย ๑ = น้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับความเห็น				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การพัฒนาคุณสมบัติของผู้ตรวจภายใน					
๑.๑ พัฒนาความรู้ในวิชาชีพ ความเข้าใจในงาน แผนงาน โครงการ ที่จะทำการตรวจสอบ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง					
๑.๒ พัฒนาการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ความเป็นอิสระเที่ยงธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ และรักษาความลับ					
๑.๓ พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การวิเคราะห์ การประเมินผล การเขียนรายงาน					
๒. แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลและหน้าที่ความรับผิดชอบ					
๒.๑ ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน					
๒.๒ ผู้ตรวจสอบภายในควรจัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายใน					
๓. แนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติงาน					
๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ควรอยู่บนวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ เพื่อการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ					
๓.๒ การวางแผนการตรวจสอบควรมีการประเมินความเสี่ยงแผนงานโครงการ และควรมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกแผนงานโครงการเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมในการตรวจสอบ					
๓.๓ ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการตรวจสอบและแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหา และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ					
๔. แนวทางการพัฒนาการรายงานผลการตรวจสอบภายใน					
๔.๑ ก่อนการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบการดำเนินงานต่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบ ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีการสอบถามและควรมีการจัดการประชุมก่อนเพื่อสรุปประเด็นผลการตรวจสอบให้มีความถูกต้อง ชัดเจน					

ประเด็นคำถาม	ระดับความเห็น				
	๕	๔	๓	๒	๑
๔.๒ เมื่อผู้ตรวจสอบภายในสรุปประเด็นและสอบทานรายงานเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หน่วยรับตรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และเปิดโอกาสให้ได้มีการชี้แจง หรือโต้แย้ง ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ					
๔.๓ การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องระบุรายละเอียดชัดเจน ปฏิบัติได้ ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสม สร้างสรรค์					
๕. แนวทางการพัฒนาการติดตามผลการตรวจสอบ					
๕.๑ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการวางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ วิธีการติดตาม ระยะเวลา และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน					
๕.๒ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการติดตามผลการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการติดตามผลการ และรายงานผลการติดตามผลการตรวจสอบดังกล่าวให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ					

ส่วนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี เกียรติสกุล จันทนา
วัน เดือน ปีเกิด	๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๐
การศึกษา	- โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๗ - โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ ๓๘ - หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารม้า - หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารม้า - หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๗๘ - หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๕๖
ประวัติการทำงานโดยย่อ	- ผบ.มว.ม.ร้อย.ทหารม้ารักษาพระองค์ ม.พัน.๒๙ - ผบ.ร้อย ทหารม้ารักษาพระองค์ ม.พัน.๒๙ รอ. - ประจำแผนก ศม. - รอง ผบ.ม.พัน.๒๐ รอ. - รอง ผบ.ม.พัน.๒๙ รอ. - ผบ.พัน.นร. กรม.นร. รร.ตท. - ผบ.ม.พัน.๒๙ รอ. - รอง ผบ.ม.๔ รอ. - นปก. ประจำ กกส.กท. - รอง ผอ.สตน.กท. (อัตราพันเอก) - รอง ผอ.สตน.กท. (อัตราพลตรี)
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม